Paweł Mrozek

Dobrodzień i okolice

Przewodnik turystyczny

Trasa rowerowa w sołectwie Makowczyce

STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „KRAINA DINOZAURÓW”

Zadanie realizowane w ramach projektu
„DOBRODZIEŃ I OKOLICZNE MIEJSCOWOŚCI.
PRZEWODNIK TURYSTYCZNY”
przez Międzygminne Towarzystwo Regionalne
Dobrodzień – Zębowice

Kraina Dinozaurów

„Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Paweł Mrozek

Miejsca historyczne i obiekty przyrodnicze na trasie wycieczki rowerowej w sołectwie Makowczyce

Dobrodzień • Makowczyce 2018

Opracowanie graficzne

Paweł Mrozek

Konsultacje w terenie

Józef Brzezina
Mattheus Czellnik

Koordynacja prac

Alicja Włodarz-Kempa
Agnieszka Hurnik

Fotografie

Urząd Miejski
Paweł Mrozek
Józef Włodarz

Materiały pomocnicze

Przekazy ustne mieszkańców
Publikacje autora o ziemi dobrodzieńskiej
Zbiory Międzygminnego Towarzystwa Regionalnego
Dobrodzień–Zębowice

Wydawca

© Gmina Dobrodzień

Druk

Drukarnia św. Krzyża w Opolu

ISBN 978-83-66023-02-4

Na ziemi dobrodzieńskiej zachowały się obiekty z różnych okresów historycznych w postaci dzieł architektonicznych oraz rzeźbiarskich, wzniesione dla uczczenia ważnego wydarzenia czy utrwalenia pamięci o mieszkańcach – w formie posągu, kolumny, obelisku, budowli, naturalnego głazu, sztucznie usypanego kopca, abstrakcyjnej formy przestrzennej czy pamiątkowej tablicy. Ustawione w różnych miejscach gminy Dobrodzień kaplice, kapliczki albo krzyże wotywne są formą dziękczynienia za ocalenie w trudnych czasach, a przydrożne krzyże nagrobne czy pokutne stanowią ślady cmentarzy, pojedynczego grobu lub jakiegoś śmiertelnego w skutkach wydarzenia. Wieczną pamięć wyrażają pomniki nagrobne na dwóch cmentarzach katolickich, cmentarzach – luterańskim i żydowskim w Dobrodzieniu oraz husyckim w Bzinicy Nowej.

Zróżnicowany krajobraz pogranicza Niziny Śląskiej i Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, duża lesistość gminy i dolinki Myśliny, Myślinki, Bziniczki, Smoliny, Lublinicy i ich dopływów determinuje występowanie wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Wielu mieszkańców gminy Dobrodzień i innych śląskich miejscowości pragnie zdobywać lub poszerzać wiedzę o swojej małej ojczyźnie, którą nazywa Heimatem lub Domowiną. Wielu poszukuje swojej tożsamości regionalnej. Oczekują od władz samorządowych i stowarzyszeń podejmowania przemyślanych i zwartych koncepcyjnie działań, aby przybliżyć walory historyczne i przyrodnicze tej okolicy wszystkim zainteresowanym mieszkańcom i turystom.

Mamy nadzieję, że to opracowanie spełni postawione cele – zachęci różne środowiska do promowania swoich miejscowości oraz swego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i zainteresuje mieszkańców gminy turystyką rowerową.

Od uczestników wycieczek rowerowych zawsze wymaga się przestrzegania zasad ruchu drogowego, posiadania dokumentów, ubezpieczenia, odpowiedniego sprzętu i ubioru oraz właściwego zachowania na trasie, zgodnie z Kartą Turysty.

Wydawca i autor przewodnika życzą wszystkim miłośnikom turystyki rowerowej pięknej pogody, niezapomnianych wrażeń i dobrego nastroju na szlakach pieszych i rowerowych ziemi dobrodzieńskiej.

Dąbrowice

Leśna

Sołectwo MAKOWCZYCE

1. Dawna karczma
2. Most na Myślinie
3. Dawny folwark
4. Ślady dawnego spichlerza
5. Widok na Turzę
6. Droga Turza–Makowczyce
7. Droga Leśna do leśniczówki Dąbrowice
8. Makowczyce – centrum wsi
9. Śmiałków – dawna kuźnica
10. Ślady działalności dwóch fryszerek
11. Połączenie Myśliny i Myślinki
12. Droga Warłów – Makowczyce
13. Makowczyce – mostek
14. Widok na Makowczyce, droga do Błachowa
15. Krzyż przydrożny

19570

© Autorzy OpenStreetMap (CC-BY-SA)

Trasa w sołectwie Makowczyce wyniesie ok. 12 km, kiedy rozpoczniemy i zakończymy ją przy skrzyżowaniu ulic Wojska Polskiego i Głównej. Biegnie drogami asfaltowymi, gruntowymi i polnymi, co jednak nie stanowi nadmiernego utrudnienia. Warto wybrać się na wycieczkę rowerową z przewodnikiem, ponieważ historyczne miejsca i rodzime nazwy, związane z dziejami wiosek, nie zostały dotąd właściwie oznakowane. Propozycja wycieczki jest adresowana do osób, które uwielbiają przejażdżki pośród pól, chcą poznać walory przyrodnicze okolicy i obiekty o wartości historycznej.

Dojazd do Makowczyc z Dobrodzienia przez Ligotę Dobrodzieńską >>> ok. 6000 m >>>

SOŁECTWO MAKOWCZYCE

Sołectwo leży na polodowcowej równinie w strefie wielkoprzestrzennych użytków rolnych na wysokości ok. 200 m n.p.m., w zurbanizowanym pasie od Myśliny przez Dobrodzień po Główczyce.

Wieś istniała już przed rokiem 1500. Na tym terenie pracowały jedne z najstarszych kuźnic w regionie. Zniszczone przez Husytów w latach 1430–1433 zostały odbudowane przez księcia Bernarda w połowie XV wieku. Najstarszym zachowanym poświadczeniem istnienia miejscowości jest rok 1580 – data śmierci Bernarda Makowetzkiego, syna Pawła Makowetzkiego i Anny N. – właściciela rodowych Makowczyc [Makowczütz]. Nazwisko wzięli od nazwy miejscowości. Na przełomie XVI/XVII wieku wieś była własnością rodu Kozlowskich z Kozłowa [Koslov]. W drugiej połowie XVII wieku właścicielami poszczególnych części Makowczyc byli członkowie śląskich rodów szlacheckich: Schick, Wallhofen, Paczynski. W XVIII i XIX wieku wieś należała do pruskich i saksońskich rodów szlacheckich, książęcych i królewskich: v. Bornstädt, v. Schöneich-Carolath, v. Dalwigk, v. Burghaus, v. Schlabrendorf, v. Sobeck, v. Stümer, v. Braunschweig, Wettin von Sachsen. W 1927 roku majątek dworski nabyło państwo niemieckie. W 1945 roku gro-

madę Makowczyce włączono do gminy Szemrowice w powiecie dobrodzieńskim. W 1954 roku należały do gromady Szemrowice. Od 1973 roku, kiedy gromady zostały zastąpione przez gminy, wieś leży w gminie Dobrodzień. Od 29 XII 1990 roku istnieje sołectwo Makowczyce. 30 IX 2017 roku liczyło 226 mieszkańców.

Wjazd do centrum Makowczyc

Fot. Paweł Mrozek

>>> 1 >>>

Makowczyce • BUDYNEK DAWNEJ KARCZMY • początek trasy rowerowej >>>

Przy skrzyżowaniu ulicy Wojska Polskiego z ulicą Główną w Makowczycach stoją dwa domy. Po lewej z czerwonej cegły, z czasów budowy tj. początku XX wieku, po prawej – budynek dawnej karczmy Josepha Weissa, przebudowany po 1945 i zaadaptowany do celów mieszkalnych. Pierwsza wzmianka o istnieniu gospody Matusa Brischa w Makowczycach [Makowczütz] pochodzi z 1777 roku, kiedy właścicielem wsi był Carl Heinrich Graf von Sobeck.

Budynek dawnej karczmy (przed 1945) – budynek mieszkalny (po 1945) w Makowczycach

Zdjęcie archiwalne rodz. Weihs, fot. Paweł Mrozek

• > Jedziemy ulicą Główną …

120 m >>> 2 >>>

Makowczyce • MOST NA MYŚLINIE >>>

Od ok. 1924 roku od strony Ligoty Dobrodzieńskiej wytyczano nowy przebieg drogi, z przesunięciem o kilkadziesiąt metrów od zabudowań i utwardzano kamieniem. Istniejąca wówczas droga, łącząca Błachów z Makowczycami, która biegła obok budynku szkolnego w kierunku Marzatki przestała istnieć, kiedy wykonywano nasypy w latach 1926–1928 i budowano od podstaw nową ulicę przez Makowczyce do Szemrowic. W tym czasie wybudowano most na rzeczce Myślinie, która po połączeniu z Myślinką w terenie polnym między Warłowem a Makowczycami wpada do Małej Panwi w okolicach Staniszcz Małych.

Rzeczka Myślina – widok z mostu na ulicy Głównej, wyasfaltowanej w 1968 roku

Fot. Paweł Mrozek

• > Jedziemy w kierunku skrzyżowania z ulicą Majątkową …

320 m >>> 3 >>>

Makowczyce • DAWNY FOLWARK >>>

Przy drodze Majątkowej jest usytuowany zespół folwarczny z przełomu XIX i XX wieku w jego historycznym układzie przestrzennym. Budynki są murowane z cegły, z dachami drewnianymi krytymi dachówką. Zapewne w tym miejscu folwark istniał od średniowiecza. Nazwisko Bernarda Makowetzkiego – właściciela rodowych Makowczyc [Makowczütz] pojawiło się w dokumentach w 1580 roku. W 1748 roku Bernhard Heinrich von Bornstädt kupił posiadłość ziemską Dobrodzień [Guttentag] oraz w 1750 roku dobro Makowczyce od Balzera Ludwiga von Wallhofena, które od tej pory należało do dobrodzieńskiego „państwa" jako jeden z jego 13 folwarków. Kiedy w latach 1780–1789 dobra [Herrschaft Guttentag] należały do Felixa Friedricha Johanna von Stümera, w Makowczycach istniał 1 pański folwark i 1 fryszerka. Z 48 mieszkańców wymieniono 1 wolnego kmiecia, 7 pańszczyźnianych zagrodników i 8 chałupników. W 1876 roku, kiedy właścicielem dobrodzieńskich dóbr był książę Wilhelm von Braunschweig-Öls majątek w Makowczycach liczył 302 ha powierzchni, działał tu też tartak wodny i fryszerka. W latach 1884–1927 cały majątek dobrodzieński należał do królów Saksonii. W 1885 roku 120 mieszkańców wioski (24 rodziny katolickie mieszkające w 16 domach) gospodarowało na 53 ha roli, 8 ha łąk i 1 ha innych użytków. Natomiast dwór posiadał 76 ha roli, 16 ha łąk, 191 ha lasów i 19 ha innych terenów rolnych zabudowanych. W 7 dworskich domach mieszkało 14 rodzin (54 katolików i 12 ewangelików). Majątek dzierżawił Hermann Retter (od 1894 – Siegfried Hepner) na Zamku w Dobrodzieniu [Schloß Guttentag]. W 1927 roku majątek dworski nabyła spółka Oberschlesische Landesgesellschaft w Opolu [Oppeln], która zajmowała się parcelacją gruntów i sprawami osadnictwa. Zabudowania i rolę nabyły w ratach rodziny Dylka i Stich. W związku z tym, że w 1945 roku w obawie przed frontem wyjechały do Bawarii, w zabudowaniach folwarcznych osiedliły się rodziny repatriantów i osadników. Z flichtowania powróciła rodzina Stich, jednakże nie odzyskała już swojego domu i gospodarstwa.

Pozostałości zabudowań folwarcznych z XIX/XX wieku w Makowczycach
1. Widok od strony ulicy Głównej • 2. Widok od strony pól • 3. Widok od strony ulicy Wiejskiej
Fot. Paweł Mrozek

Jadąc w kierunku zabudowań pofolwarcznych, po lewej stronie drogi Majątkowej zauważamy dość rozległy teren łąkowo-polny. W przeszłości, zanim w 1966 roku powstał rów melioracyjny, w tym miejscu istniało bagno.

Po prawej stronie drogi stoi duży budynek dawnej obory, w której trzymano kilkanaście wołów roboczych. Od starożytności wół stanowił główną siłę napędową i pociągową w rolnictwie i transporcie. Woły zastępowano końmi dopiero po reformie uwłaszczeniowej w XIX wieku, choć w rejonach górskich zaprzęgi takie były używane do lat 60. XX wieku.

Istniejące dawne domy pracowników dworskich i budynki gospodarcze (które teraz stanowią własność prywatną) zostały wzniesione w XIX i na początku XX wieku. Są murowane z cegieł, z dachami drewnianymi krytymi płaską dachówką, zwaną w języku polskim „karpiówką" (nazwa została skojarzona z kształtem łuski karpia); używane jest również niemieckie określenie – „Biberschwanz" (od kształtu ogona bobra). Na ścianie bocznej obory można jeszcze zauważyć fragment daty budowy obiektu – 181? oraz pozostałości ceglanych zwieńczeń okien i starannie wykonanych z cegły łuków wzmacniających ściany nad szerokim wjazdem do obory.

Po przeciwnej stronie placu folwarcznego widoczne są fundamenty z kamienia łupanego i klepisko innej budowli – dwupiętrowego spichlerza. Obok stała do lat 80. XX wieku drewniana wiata na maszyny rolnicze. W pobliżu zabudowań folwarcznych wzniesiono według ujednoliconego planu otwarte polowe stodoły – budowle drewniane na słupach, zadaszone, o wymiarach 10 m x 20 m, zwane przez pracowników „Feldscheune". Stały do 1965 roku.

Do ok. 1915 roku orkę na gruntach dworskich wykonywano przy użyciu dwóch lokomotyw parowych, zwanych „Dampfpflug Lokomotive". Ciągniki ustawione po przeciwnych stronach pola przeciągały z prędkością do 7 km/godz. wieloskibowy pług w jedną i drugą stronę przy użyciu metalowej liny. Pług wykonywał orkę głęboką, oczyszczającą z korzeni i poprawiającą profil glebowy, co znacznie zwiększało plonowość upraw.

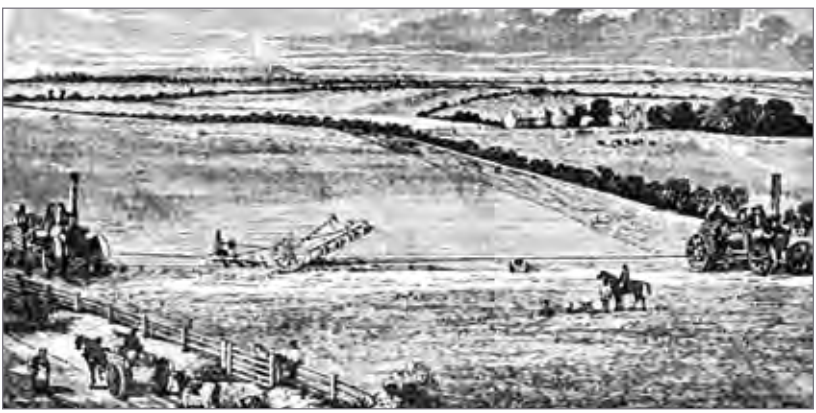

1. Teren łąkowo-polny wzdłuż drogi Majątkowej • 2. Dawna obora dworska
3. Rycina ilustrująca orkę przy użyciu ciągników parowych pn. Dampfpflug Lokomotive

Fot. Paweł Mrozek • Zbiory Kunstmuseum Hamburg,

Mijając zabudowania dawnego folwarku po lewej stronie drogi zauważymy nieczynne ujęcie wodne z roku 1978. Rury o średnicy 40 cm sięgają 30 m głębokości. Ujęcie zamknięto w latach 90. XX wieku ze względu na zbyt wysoką zawartość żelaza w wodzie. Prawdopodobnie na tym terenie przed wiekami istniały dworskie kuźnice. Jeszcze na początku XX wieku mieszkańcy wykorzystywali pozostałości poprodukcyjne jako materiały na fundamenty budynków gospodarczych. W oddali po lewej widać kępy drzew i fragment grobli – ostoje bażantów, kuropatw i saren.

1. Nieczynne ujęcie wody • 2. Widok na ostoje zwierząt

Fot. Paweł Mrozek

• > Skręcamy w drogę polną w kierunku ulicy Wiejskiej …

Droga obok majątku dawniej nosiła nazwę **Na Oborę**. Prowadziła do pól i łąk, była wysadzona topolami. Drzewa ścięto w latach 70. XX wieku. Na wprost rozlega się widok na **Grochowinę** – część Turzy z 12 domostwami. Wybieramy drogę polną, aby dotrzeć do uliczki Wiejskiej, która łączy Grochowinę z centrum Makowczyc, następnie skręcamy w prawo i jedziemy asfaltówką w kierunku ulicy Leśnej. Po lewej stronie rozciągają się pola uprawne – z łatwością można dostrzec na horyzoncie wieżę szemrowickiego kościoła parafialnego i … sarny „polne" pasące się na użytkach zielonych.

1. Krzyżówka drogi Majątkowej z polną • 2. Panorama od strony ulicy Wiejskiej

Fot. Paweł Mrozek

• > Jedziemy na wprost w kierunku ulicy Leśnej …

Sarna europejska • Tchórz zwyczajny

Sarna jest ssakiem z rodziny jeleniowatych, o długości ciała do 140 cm. Jej środowiskiem są rzadkie lasy, tereny uprawne i łąki a nawet duże ogrody w pobliżu domostw. Zwierzę łowne. Tchórz jest ssakiem drapieżnym, o długości ciała do 46 cm , ogona do 17 cm. Prowadzi skryty tryb życia. Poluje na drobne płazy i gryzonie, żywi się również owocami. Gatunek nieliczny.

Fot. Józef Włodarz

Kuropatwa zwyczajna • Turkawka zwyczajna

Kuropatwa jest ptakiem o długości ciała do 35 cm. Widoczna na gruntach zakrzaczonych i zadrzewionych. Żywi się roślinami i owadami. Zaliczana do zwierząt łownych, nie występuje licznie. Turkawka jest ptakiem wędrownym o drobnej i smukłej sylwetce, o długości ciała do 27 cm. Gniazduje w krzewach. Żywi się nasionami chwastów i zbóż. Jest objęty ścisłą ochroną.

Fot. Józef Włodarz

1 150 m >>> 4 >>>

Makowczyce • CENTRUM WSI >>>

Na skrzyżowaniu ulicy Wiejskiej z Leśną skręcamy w prawo, do centrum wioski. Jeśli wybierzemy kierunek po lewej, dojedziemy do leśniczówki Dąbrowice, w sołectwie Szemrowice.

W głównej części wsi, przy ulicy Głównej zresztą, zaskoczą nas wyraźne kontrasty w otoczeniu. Zauważymy zadbane prywatne domostwa i dwie budowle komunalne dość zniszczone – dawną remizę i dawne przedszkole. Dla mieszkańców wsi i całej gminy powinny być ważne ze względów historycznych i kulturowych – wyróżniają się na tle wioski swoją architekturą i mogłyby być, podobnie jak dawny majątek dworski, atrakcją turystyczną. Zabytkową remizę strażacką mieszkańcy planują gruntownie wyremontować w 2019 roku.

Remizę strażacką z czworoboczną dzwonnicą z dzwonem na zadaszeniu wybudowano w 1928 roku. Jest to budowla drewniana o konstrukcji zrębowej na podmurówce. Dwuspadowy dach pokryto blachą. Wówczas w wiosce domy były już murowane z cegły, z drewnianymi dachami krytymi dachówką. Turystom budowla swoim wyglądem przypomina raczej starą kaplicę, zwłaszcza że we wnęce stoi figurka świętego patrona. Ok. 1934 roku posadzono wokół obiektu 10 lip. Do naszych czasów przetrwało 9 drzew. Remiza była użytkowana przez strażaków OSP Makowczyce do 1978 roku.

Centrum Makowczyc

Fot. Paweł Mrozek

Zabytkowa remiza strażacka w Makowczycach

Fot. Paweł Mrozek

W latach 30. XX wieku w środkowej części wsi postawiono budynek przedszkolny murowany z cegły, otynkowany, na podmurówce z kamienia ciosanego, z wejściami schodowymi z obu stron i charakterystycznymi kamiennymi odrzwiami zwieńczonymi łukami. Wówczas na parterze przedszkola znajdowała się duża sala lekcyjna z tarasem, umywalnia, kuchnia i trzypokojowe mieszkanie nauczycielskie; w części górnej – trzy mieszkania trzypokojowe. Okresowo w budynku mieściła się pierwsza klasa szkoły podstawowej. W obrębie przedszkola znajdowało się boisko oraz ubikacje drewniane, później murowane (wypalone ok. 1980) i chlewik. Od dziesięcioleci jest to komunalny budynek mieszkalny z pomieszczeniami dla siedmiu osób.

1. Dawny budynek szkolny z fragmentem boiska • 2. Widok od strony remizy

Fot. Paweł Mrozek

• > Skręcamy w ulicę Śmiałków w sołectwie Szemrowice …

2 150 m >>> 5 >>>

Sołectwo Szemrowice • ŚMIAŁKÓW >>>

Poruszamy się w terenie granicznym czterech sołectw: Makowczyce–Szemrowice–Warłów–Ligota Dobrodzieńska. Teraz Śmiałków leży w sołectwie Szemrowice, w odległej przeszłości był częścią Warłowa. Nazwa **Śmiałków** [Smialkow] pochodzi od imienia Smialek [Śmiałek]. Określała grunty rolne oraz teren, gdzie działały dwie fryszerki. W dobrodzieńskiej kronice zachowała się również informacja o „Smialkowskim" stawie.

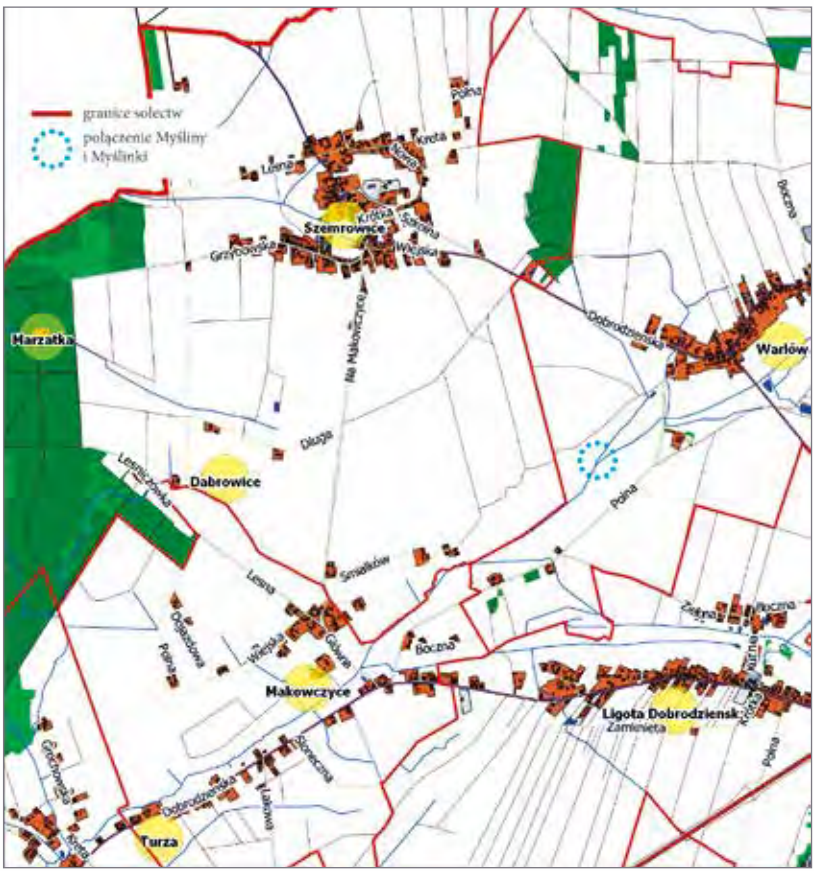

Fragment mapki, ilustrującej przebieg granic sołectw Makowczyce–Szemrowice–Warłów– Ligota Dobrodzieńska

Opr. Urząd Miejski w Dobrodzieniu, wyrys z 2012

Kuźnica to dość prymitywny zakład hutniczy z dymarką, czyli małym piecem do wytapiania metalu z rudy żelaza (np. rudy darniowej) węglem drzewnym. Koło wodne napędzało miechy nadmuchu i uruchamiało młot kuźniczy. Fryszerka służyła do ponownego przetapiania uzyskanego w dymarce i oczyszczonego już z żużli żelaza, w celu pozbycia się domieszek poprzez ich utlenianie. Z takiego powtórnie przetopionego i przekutego surowca otrzymywano żelazo sztabowe.

Prawdopodobnie w połowie XV wieku osiadł tu mistrz kuźniczy i rozpoczął produkcję hutniczą. Nie są znane nazwiska tych mistrzów i robotników. Kuźnik musiał płacić właścicielowi gruntów czynsz roczny, a księciu dostarczyć określoną wagowo ilość żelaza. Miejscowe kuźnice, zniszczone podczas wojny trzydziestoletniej (1618–1648), po jej zakończeniu zostały odbudowane przez właścicieli dworów, ponieważ produkcja żelaza przynosiła spore zyski.

Z pruskich ksiąg statystycznych dowiadujemy się, m.in. że w Makowczycach w roku 1740 czynne byłe dwie fryszerki, ta druga w Podturzy. W 1842 roku 13 robotników dostarczało 4100 cetnarów żelaza prętowego po 5 talarów. W warsztacie kuto osie i obręcze do kół oraz inne przedmioty potrzebne okolicznym folwarkom w rolnictwie. Natomiast w 1854 dzierżawca huty Kühn z Dobrodzienia, uzyskawszy zezwolenie rządu królewskiego, wybudował na terenie Śmiałkowa [Smialkow] tartak z muru pruskiego w miejscu jednej z fryszerek. Wyroby wszystkich zakładów hutniczych należących do dworu w Dobrodzieniu posiadały swój znak hutniczy – napis Guttentag w prostokątnej obwódce. W roku 1855 Makowczyce liczyły 221 mieszkańców, w 1861 – w 23 drewnianych chatach mieszkało 203 katolików i 6 ewangelików. Spadek liczebności mieszkańców następował w związku z uwolnienieniem chłopów od zależności od pana. Fryszerka w Śmiałkowie pracowała jeszcze w 1865 roku, ta w Podturzy już nie istniała. Dwa lata później w „państwie" Dobrodzień [Herrschaft Guttentag] nie pracowały już żadne kuźnice i wielkie piece, ponieważ były nierentowne, nie mogły sprostać konkurencji dużych górnośląskich hut. Natomiast szybko zaczęły powstawać warsztaty stolarskie.

1. Widok na szemrowicki kościół od strony ulicy Śmiałków • 2. Zagrody w Śmiałkowie
3. Pola i łąki w otoczeniu domostw

Fot. Paweł Mrozek

• > Jedziemy dalej ulicą Śmiałków do spływu rzek …

2 350 m >>> 6 >>>

Sołectwo Warłów • SPŁYW MYŚLINY I MYŚLINKI >>>

Mieszkańcy Makowczyc od niepamiętnych czasów pieszo lub rowerem przemierzają drogę na skróty – od Śmiałkowa przez groblę, mostek i ścieżkę oddzielającą pola – do ulicy Warłowskiej i dalej do Warłowa i Ligoty Dobrodzieńskiej. Jednak uczestnicy wycieczki rowerowej muszą pamiętać, że to są grunty prywatne łącznie z miedzami i dotarcie do miejsca połączenia (spływu) dwóch gminnych niewielkich rzek Myśliny i Myślinki będzie możliwe wyłącznie po uzyskaniu zgody właścicieli tych gruntów – rodzin Wonsik z Rzędowic, Gasch z Makowczyc i Dziuba z Ligoty Dobrodzieńskiej. Aby tam dotrzeć należy zsiąść z roweru i przejść ten odcinek terenu polno-łąkowego. W przeszłości wzdłuż grobli rosły potężne dęby. Stąd rozciąga się widok na **Królową Górę** w sołectwie Warłów – na pola orne, które przyjęły nazwę od nazwiska ostatniego przedwojennego właściciela, rolnika Króla gospodarującego na ok. 20 ha gruntów. W 1944/1945 roku „flichtował", tzn. opuścił swoje gospodarstwo i podjął ucieczkę do Niemiec przed frontem radzieckim. Stojąc na mostku, zobaczymy Myślinkę wpadającą do Myśliny, która płynie dalej przez sołectwa Makowczyce i Myślina i łączy się z Małą Panwią w gminie Staniszcze Małe.

Widok od strony grobli na Królową Górę

Fot. Paweł Mrozek

1. Mostek na Myślinie • 2. Widok z kładki na połączenie Myśliny i Myślinki w sołectwie Warłów
3. Myślina przepływająca przez sołectwa Makowczyce i Myślina

Fot. Paweł Mrozek

• > Idziemy polną granicą do ul. Warłowskiej …

2 500 m >>> 7 >>>

Sołectwo Warłów • ULICA WARŁOWSKA >>>

Mostek (kładka) na Myślinie istnieje od niepamiętnych czasów. Ostatni poważny remont tego przejścia miał miejsce w latach 1965–1966, podczas regulacji rzek. Z wysokości mostka widzimy po lewej domostwa leżące na skraju sołectwa Warłów i drogę Warłowską.

Rowerzyści, którzy nie zamierzają pojechać do Warłowa i dalej do Malichowa i Kocur albo inną drogą powrócić do Ligoty Dobrodzieńskiej, na ulicy Warłowskiej skierują się w prawo, aby dojechać do ulicy Wojska Polskiego, łączącej Makowczyce z Ligotą Dobrodzieńską.

1. Widok z mostka na domostwa warłowskie • 2. Ulica Warłowska w kierunku Makowczyc

Fot. Paweł Mrozek

• > Skręcamy w prawo w kierunku ulicy Wojska Polskiego …

3 100 m >>> 8 >>>

Makowczyce • MOSTEK >>>

Ulica Warłowska, która jest drogą gruntową, prowadzi do mostka zbudowanego na cieku wodnym, płynącym wzdłuż ulicy asfaltowej. W latach 80. XX wieku w miejscu drewnianego mostka w pobliżu skrzyżowania wybudowano solidniejszy, betonowy, wzmocniony metalowymi poręczami. Dość płaski teren polny wzdłuż drogi, niedaleko skrzyżowania ulic zmienia się w nierówny, o zróżnicowanej rzeźbie, przez który okresowo przepływa strumyk, zwłaszcza po silnych opadach deszczu i roztopach.

1. Mostek w pobliżu skrzyżowania ulic • 2. Gospodarstwo rolne

Fot. Paweł Mrozek

• > Na skrzyżowaniu ulic skręcamy w prawo …

3 250 m >>> 9 >>>

Makowczyce • KRZYŻ PRZYDROŻNY >>>

Zwiedzanie miejsc i obiektów historycznych w sołectwie Makowczyce można zakończyć przy przydrożnym krzyżu. Od niepamiętnych czasów stoi przy skrzyżowaniu głównych dróg. Jest wyrazem wiary mieszkańców, a jednocześnie znakiem granicznym, wyznaczającym koniec jednej i początek drugiej wsi. Kiedy w latach 70. XX wieku na skutek gwałtownej burzy krucyfiks złamał się, ówczesny sołtys Makowczyc – Józef Brzezina (1976–1998) – od podstaw ustawił nowy drewniany krzyż, a uszkodzoną odlewaną w metalu figurę Chrystusa pospawał i pokrył farbą.

• ZAKOŃCZENIE WYCIECZKI ROWEROWEJ •

albo

• > jedziemy 1000 m na wprost ulicą Dobrodzieńską do Turzy, aby przebyć trasę rowerową w sołectwie Myślina; po prawej rozlega się widok na dawne zabudowania dworskie …

albo

• > skręcając za 200 m w lewo, w ulicę Słoneczną, jedziemy drogami polnymi do Błachowa.

Wydano w okresie działalności
Międzygminnego Towarzystwa Regionalnego
Dobrodzień-Zębowice

Współpraca:
Dobrodzieński Ośrodek Kultury i Sportu

ziemia dobrodzieńska – nasza mała ojczyzna i nasza duma

„Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"
„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER" Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi